

Egzamin SAD 2023

Dorota Celińska-Kopczyńska, Krzysztof Gogolewski, Błażej Miasojedow, Szymon Nowakowski,
Kazimierz Oksza-Orzechowski, Piotr Pokarowski, Ewa Szczurek

20 czerwca 2023

Za każdy podpunkt każdego zadania jest przyznane tyle samo punktów. Punkty sumują się do 40.

Zadanie 1 [Autor: ES, gr 1 – POPRAWKA PP] Rozważmy metodę składowych głównych dla macierzy danych $\mathbf{X}$ o n wierszach (obserwacje) i p kolumnach (cechy, atrybuty). Załóżmy, że $\mathbf{X}$ jest scentrowana ($\mathbf{X}^T \mathbf{1} = \mathbf{0}$). Niech $\mathbf{S} = \frac{1}{n-1} \mathbf{X}^T \mathbf{X}$ oznacza empiryczną macierz kowariancji danych oraz $\mathbf{X} = \mathbf{U} \mathbf{D} \mathbf{V}^T$ – rozkład SVD macierzy $\mathbf{X}$, w którym $\mathbf{D} = \text{diag}(\lambda_1, \dots, \lambda_p)$ oraz $\lambda_1 \geq \lambda_2, \dots, \geq \lambda_p$. Przypomnijmy, że kierunkami głównymi $v_1, \dots, v_p$ nazywamy kolumny macierzy $\mathbf{V}$, natomiast składowymi głównymi $Y_1, \dots, Y_p$ – kolumny macierzy $\mathbf{Y} = \mathbf{X} \mathbf{V}$. Oceń prawdziwość stwierdzeń:

- $\mathbf{Y}$ jest scentrowana
- $\sum_{i=1}^n Y_{ij}^2 = \lambda_j^2$ dla każdego $j = 1, \dots, p$
- $\mathbf{S} v_j = \frac{\lambda_j^2}{n-1} v_j$, dla każdego $j = 1, \dots, p$
- $\max_{a: a^T a = 1} a^T \mathbf{S} a = \frac{\lambda_1^2}{n-1}$

Rozwiązanie: T, T, T, T

Zadanie 1 [Autor: ES, gr 2 – POPRAWKA PP] Treść zadania jak w gr 1.

- $\sum_{i=1}^n Y_{ij} = 0$ dla każdego $j = 1, \dots, p$
- $\sum_{i=1}^n (Y_{ij} - \bar{Y}_j)^2 = \lambda_j^2$ dla każdego $j = 1, \dots, p$
- $\mathbf{S} v_j = \frac{\lambda_j^2}{n-1} v_j$, dla każdego $j = 1, \dots, p$
- $\min_{a: a^T a = 1} a^T \mathbf{S} a = \frac{\lambda_p^2}{n-1}$

Rozwiązanie: T, T, T, T

Zadanie 2 [Autor: KO, gr 1] Z 16 elementowej próby prostej $X_1, \dots, X_{16}$ zmiennej X dostaliśmy:

$$\bar{X} = \frac{1}{16} \sum_{i=1}^{16} X_i = 1.1$$

$$\sum_{i=1}^{16} (X_i - \bar{X})^2 = 4$$

Wiemy, że X ma rozkład normalny o wariancji $1/4$ i nieznaney średniej μ . Dane są hipotezy: zerowa $H_0 : \mu = \mu_0 = 1$ i alternatywna $H_1 : \mu = \mu_1 = 1.1$. (Przypomnienie: kwantyl rozkładu standardowego normalnego rzędu 0.05 wynosi w przybliżeniu -1.64).

- nieobciążony estymator wariancji z tej próbki to $1/4$
- przy poziomie istotności $\alpha = 0.05$ i najmocniejszym teście nie odrzucamy H_0
- moc testu najmocniejszego przy poziomie istotności $\alpha = 0.05$ jest większa od α
- gdyby badać hipotezy: zerową $H_0 : \mu = 1$ i alternatywną $H_1 : \mu \neq 1$, to dwustronna p -wartość tej próby byłaby mniejsza od 0.1

Rozwiązanie: F, T, T, F

Zadanie 2 [Autor: KO, gr 2] Z 25 elementowej próby prostej $X_1, \dots, X_{25}$ zmiennej X dostaliśmy:

$$\bar{X} = \frac{1}{25} \sum_{i=1}^{25} X_i = -0.1$$

$$\sum_{i=1}^{25} (X_i - \bar{X})^2 = \frac{25}{16}$$

Wiemy, że X ma rozkład normalny o wariancji $1/16$ i nieznannej średniej μ . Dane są hipotezy: zerowa $H_0 : \mu = \mu_0 = 0$, alternatywna $H_1 : \mu = \mu_1 = -0.1$. (Kwantyl rozkładu standardowego normalnego rzędu 0.05 wynosi w przybliżeniu -1.64).

- nieobciążony estymator wariancji z tej próbki to $\frac{1}{16}$
- przy poziomie istotności $\alpha = 0.05$ i najmocniejszym teście nie odrzucamy H_0
- moc testu najmocniejszego przy poziomie istotności $\alpha = 0.05$ jest większa od α
- gdyby badać hipotezy: zerową $H_0 : \mu = 0$ i alternatywną $H_1 : \mu \neq 0$, to dwustronna p -wartość tej próby byłaby mniejsza od 0.1

Rozwiązanie: F,F,T,T

Zadanie 3 [Autor: ES, gr 1] Rozważmy metodę składowych głównych dla danych o $n > 3$ obserwacjach i p atrybutach, $\mathbf{x}_1, \dots, \mathbf{x}_n$, gdzie $\mathbf{x}_i = (x_{i1}, \dots, x_{ip})^T$, $1 \leq i \leq n$. Oznaczmy ładunek dla j -tej składowej i i -tego punktu przez $a_{j,i}$. Rozważmy punkty $\mathbf{x}_1, \mathbf{x}_2, \mathbf{x}_3$ takie, że ich zapisy (wyniki) $y_{j,1}, y_{j,2}, y_{j,3}$ na j -tej składowej spełniają $y_{j,1} < y_{j,2} < y_{j,3}$. Rozstrzygnij, czy poniższe stwierdzenia zawsze zachodzą:

- $\|\mathbf{x}_2 - \mathbf{x}_1\| < \|\mathbf{x}_3 - \mathbf{x}_1\|$
- $Var[\{y_{j,1}, y_{j,2}, y_{j,3}\}] > Var[\{y_{(j+1),1}, y_{(j+1),2}, y_{(j+1),3}\}]$, dla $1 \leq j \leq p-1$
- Wektory $(a_{j,1}, a_{j,2}, a_{j,3})^T$ oraz $(a_{(j+1),1}, a_{(j+1),2}, a_{(j+1),3})$, dla $1 \leq j \leq p-1$, są ortonormalne
- Kierunek dla składowej j będzie taki sam, nie zależnie od tego, czy dane były standardyzowane, czy nie

Rozwiązanie: F, F, F, F

Zadanie 3 [Autor: ES, gr 2] Treść zadania jak w gr 1.

- $\|\mathbf{x}_3 - \mathbf{x}_2\| < \|\mathbf{x}_3 - \mathbf{x}_1\|$
- $Var[\{y_{j,1}, y_{j,2}, y_{j,3}\}] < Var[\{y_{(j-1),1}, y_{(j-1),2}, y_{(j-1),3}\}]$, dla $2 \leq j \leq p$
- Wektory $(a_{(j-1),1}, a_{(j-1),2}, a_{(j-1),3})$ oraz $(a_{j,1}, a_{j,2}, a_{j,3})^T$, dla $2 \leq j \leq p$, są ortonormalne
- Kierunek dla pierwszej składowej będzie taki sam, nie zależnie od tego, czy dane były standardyzowane, czy nie

Rozwiązanie: F, F, F, F

Zadanie 4 [Autor: KO, gr 1] Detektor rejestruje przepuszczoną przez niego cząsteczkę z nieznanym prawdopodobieństwem p . Przez ten detektor przepuszczono 100 cząsteczek, z których zarejestrował on 50. Wiemy, że detektor referencyjny rejestruje cząsteczki z prawdopodobieństwem 60%.

	0.1	0.05	0.025	0.02	0.01	0.005
1	2.7055	3.8415	5.0239	5.4119	6.6349	7.8794
2	4.6052	5.9915	7.3778	7.8241	9.2103	10.5966
3	6.2514	7.8147	9.3484	9.8374	11.3449	12.8382

Tabela 1: Tablica wartości krytycznych rozkładu χ^2 dla zadanej liczby stopni swobody n i poziomu istotności

- estymator największej wiarygodności i estymator nieobciążony prawdopodobieństwa p z tej próby są takie same

- na poziomie istotności $\alpha = 0.05$ nie odrzucamy hipotezy, że w tej próbie dostaliśmy rozkład zgodny z rozkładem detektora referencyjnego
- obniżono temperaturę w detektorze, po czym jeszcze raz przepuszczono przez niego 100 cząsteczek. Tym razem wykrył on 60 z nich. Na poziomie istotności $\alpha = 0.05$, przy użyciu testu niezależności χ^2 , nie odrzucamy hipotezy, że wystąpienie obserwacji cząsteczki jest niezależne od obniżenia temperatury
- w podpunkcie o obniżeniu temperatury moglibyśmy skorzystać również z dokładnego testu Fischera

Rozwiązanie: T,F,T,T

Zadanie 4 [Autor: KO, gr 2] Linia produkcyjna może wypuścić wadliwy komputer z nieznanym prawdopodobieństwem p . Ta linia wypuściła 100 komputerów, w tym 10 wadliwych. Wiemy, że linia referencyjna wypuszcza wadliwe komputery z prawdopodobieństwem 5%.

	0.1	0.05	0.025	0.02	0.01	0.005
1	2.7055	3.8415	5.0239	5.4119	6.6349	7.8794
2	4.6052	5.9915	7.3778	7.8241	9.2103	10.5966
3	6.2514	7.8147	9.3484	9.8374	11.3449	12.8382

Tabela 2: Tablica wartości krytycznych rozkładu χ^2 dla zadanej liczby stopni swobody n i poziomu istotności

- estymator największej wiarygodności i estymator nieobciążony prawdopodobieństwa p z tej próby są różne.
- na poziomie istotności $\alpha = 0.025$ nie odrzucamy hipotezy, że w tej próbie dostaliśmy rozkład zgodny z rozkładem linii referencyjnej.
- na linii wprowadzono nowe parametry maszyn, po czym jeszcze raz wyprodukowano 100 komputerów. Tym razem wadliwych było 5 z nich. Na poziomie istotności $\alpha = 0.1$, przy użyciu testu niezależności χ^2 , nie odrzucamy hipotezy, że wystąpienie wady komputera jest niezależne od tej zmiany parametrów
- w podpunkcie o nowych parametrach moglibyśmy skorzystać również z dokładnego testu Fischera

Rozwiązanie: F,F,T,T

Zadanie 5 [Autor: SN, gr 1] Oceń prawdziwość podanych zdań.

- dla metody LOOCV (leave-one-out cross-validation) w zadaniu klasyfikacji: jedyne możliwe wartości estymatora błędu testowego na zbiorach walidacyjnych w poszczególnych iteracjach to 0.0 lub 1.0
- dla metody LOOCV (leave-one-out cross-validation) w zadaniu regresji: jedyne możliwe wartości estymatora błędu testowego na zbiorach walidacyjnych w poszczególnych iteracjach to 0.0 lub 1.0
- jeśli wynikiem k -krotnej walidacji krzyżowej w zadaniu klasyfikacji jest estymator błędu testowego $\hat{b} = 0.47$, a w zbiorach walidacyjnych poszczególnych iteracji jest $n_i = 10$ ($i = 1, \dots, k$) obserwacji, to był przynajmniej jeden fold, w którym poprawnie sklasyfikowano nie więcej niż 4 obserwacje
- jeśli wynikiem k -krotnej walidacji krzyżowej w zadaniu regresji jest estymator błędu testowego $\hat{b} = 0.41$, a w zbiorach walidacyjnych poszczególnych iteracji jest $n_i = 10$ ($i = 1, \dots, k$) obserwacji, to był przynajmniej jeden fold, w którym uzyskano błąd testowy nie przekraczający 0.4

Rozwiązanie: T, F, T, F

Zadanie 5 [Autor: SN, gr 2] Oceń prawdziwość podanych zdań.

- dla metody LOOCV (leave-one-out cross-validation) w zadaniu klasyfikacji: możliwe jest uzyskanie estymatora błędu testowego na zbiorze walidacyjnym w pojedynczej iteracji dokładnie równego $\frac{1}{2}$
- dla metody LOOCV (leave-one-out cross-validation) w zadaniu regresji: możliwe jest uzyskanie estymatora błędu testowego na zbiorze walidacyjnym w pojedynczej iteracji dokładnie równego $\frac{1}{2}$

- jeśli wynikiem k-krotnej walidacji krzyżowej w zadaniu klasyfikacji jest estymator błędu testowego $\hat{b} = 0.71$, a w zbiorach walidacyjnych poszczególnych iteracji jest $n_i = 10$ ($i = 1, \dots, k$) obserwacji, to był przynajmniej jeden fold, w którym poprawnie sklasyfikowano co najmniej 8 obserwacji
- jeśli wynikiem k-krotnej walidacji krzyżowej w zadaniu regresji jest estymator błędu testowego $\hat{b} = 0.79$, a w zbiorach walidacyjnych poszczególnych iteracji jest $n_i = 10$ ($i = 1, \dots, k$) obserwacji, to był przynajmniej jeden fold, w którym uzyskano błąd testowy wynoszący co najmniej 0.8

Rozwiązanie: F, T, T, F

Zadanie 6 [Autor: SN, gr 1] Rozważmy metodę wyboru modelu poprzez minimalizację kryteriów informacyjnych AIC lub BIC. Załóżmy, że rodzina modeli liniowych jest budowana inkrementacyjnie (algorytm zachłanny przeszukiwania w przód) poprzez dodawanie predyktorów spośród P_1, P_2, P_3, P_4 do początkowo pustego modelu dla $n \geq 2$ obserwacji. W procesie konstrukcji rodziny modeli, otrzymano wartości podwojonego logarytmu wiarygodności $2 \cdot \log(L)$ dla modeli zawierających narastającą liczbę predyktorów przedstawione w Tabeli 3. Poniżej oznaczenie "Px+...+Py" oznacza model, w którym użyto Px, ..., Py jako osobnych predyktorów.

Model	$\emptyset$	P_2	$P_2 + P_3$	$P_2 + P_3 + P_4$	$P_2 + P_3 + P_4 + P_1$
$2 \cdot \log(L)$	-840.33	-270.35	-148.00	-145.66	-144.00

Tabela 3: Tablica przedstawiająca zależność podwojonego logarytmu wiarygodności od wielkości modelu

- Modelem minimalizującym kryterium informacyjne Akaike AIC w opisanym procesie jest $P_2 + P_3 + P_4$
- Nie ma gwarancji, że znaleziony model minimalizuje AIC wśród wszystkich modeli będących podzbiorami zbioru predyktorów, gdyż zastosowano algorytm zachłanny przeszukiwania w przód
- Gdyby zastosowano algorytm zachłanny przeszukiwania w obie strony (mogący zarówno dodać, jak i usunąć predyktor z modelu), znaleziony model minimalizowałby AIC wśród wszystkich modeli będących podzbiorami zbioru predyktorów
- Model $P_2 + P_3 + P_4 + P_1$ nie minimalizuje kryterium informacyjnego Schwarza BIC w opisanym procesie, dla żadnego n

Rozwiązanie: T, T, F, F

Zadanie 6 [Autor: SN, gr 2] (2 pkt) Treść zadania jak w gr 1.

- Modelem minimalizującym kryterium informacyjne Schwarza BIC dla $n = 2$ w opisanym procesie jest $P_2 + P_3 + P_4 + P_1$
- Nie ma gwarancji, że znaleziony model minimalizuje BIC wśród wszystkich modeli będących podzbiorami zbioru predyktorów, gdyż zastosowano algorytm zachłanny przeszukiwania w przód
- Gdyby zastosowano algorytm zachłanny przeszukiwania w obie strony (mogący zarówno dodać, jak i usunąć predyktor z modelu), znaleziony model minimalizowałby BIC wśród wszystkich modeli będących podzbiorami zbioru predyktorów
- Model $P_2 + P_3 + P_4 + P_1$ nie minimalizuje kryterium informacyjnego Akaike AIC w opisanym procesie, dla żadnego n

Rozwiązanie: T, T, F, T

Zadanie 7 [Autor: KG, gr 1,] Określ prawdziwość poniższych stwierdzeń. W poniższych odpowiedziach jako przeuczenie (ang. overfitting) rozumiemy sytuację, w której model osiąga wysoką dokładność (ang. accuracy) na zbiorze danych treningowych, ale poziom tej dokładności maleje dla nowych, niebiorących udziału w procesie trenowania modelu, danych testowych.

- Klastrowanie hierarchiczne n -elementowego zbioru obserwacji D wymaga określenia liczby poszukiwanych klastrów (k) przed przystąpieniem do obliczenia macierzy odległości między obserwacjami

- Algorytm k -średnich (ang. k -means) zawsze zbiega do tego samego rozwiązania, niezależnie od tego, jak klastry są inicjowane. Dla ustalenia uwagi rozważamy heurystykę przedstawioną na wykładzie
- Klasyfikator 1-NN ($k=1$ najbliższych sąsiadów) najczęściej wiąże się z większym ryzykiem przeuczenia (ang. overfitting) niż 10-NN, choć w szczególnych przypadkach może być skuteczniejszy
- Ryzyko przeuczenia (ang. overfitting) w drzewach decyzyjnych wzrasta wraz ze wzrostem głębokości konstruowanego drzewa

Rozwiązanie: F, F, T, T

Zadanie 7 [Autor: KG, gr 2,] Treść zadania jak w gr 1.

- Dla zadanego n -elementowego zbioru obserwacji D i macierzy odległości między obserwacjami M wymiaru $n \times n$ przyporządkowanie obserwacji do k klastrów przy użyciu klastrowania hierarchicznego jest jednoznacznie wyznaczone za pomocą M
- Dla ustalonego klastrowania początkowego algorytm k -średnich (ang. k -means) zawsze zbiega do tego samego rozwiązania
- Klasyfikator 1-NN ($k=1$ najbliższych sąsiadów) najczęściej wiąże się z mniejszym ryzykiem przeuczenia (ang. overfitting) niż 10-NN, choć w szczególnych przypadkach może być mniej skuteczny
- Jednym z celów redukcji złożoności drzewa decyzyjnego (ang. pruning) jest zmniejszenie ryzyka przeuczenia (ang. overfitting)

Rozwiązanie: F, T, F, T

Zadanie 8 [Autor: KG, gr 1,] Mamy próbę prostą $X_1, X_2, \dots, X_n$ pochodzącą z rozkładu o skończonej wartości oczekiwanej μ i skończonej wariancji $\sigma^2 > 0$. Rozważamy estymator wartości oczekiwanej dla tego rozkładu:

$$\hat{\mu}_n = \frac{X_1 + \dots + X_n}{n + 1}$$

Wskaż poprawne stwierdzenia spośród poniższych.

- estymator $\hat{\mu}_n$ jest asymptotycznie nieobciążony
- błąd średniokwadratowy estymatora $\hat{\mu}_n$ wynosi: $\frac{\mu^2 + n \cdot \sigma^2}{(n+1)^2}$
- wariancja estymatora $\hat{\mu}_n$ wynosi: $\frac{n}{n+1} \cdot \sigma^2$
- obciążenie estymatora $\hat{\mu}_n$ wynosi: $\frac{n}{(n+1)^2} \cdot \mu$

Rozwiązanie: T, T, F, F

Zadanie 8 [Autor: KG, gr 2,] Treść zadania jak w gr 1.

- dla $n \rightarrow \infty$ zachodzi $Var(\hat{\mu}_n) \rightarrow 0$
- estymator $\hat{\mu}_n$ jest asymptotycznie obciążony
- błąd średniokwadratowy estymatora $\hat{\mu}_n$ wynosi: $\frac{\mu + n \cdot \sigma^2}{(n+1)^2}$
- obciążenie estymatora $\hat{\mu}_n$ wynosi: $\frac{n}{n+1} \cdot \mu$

Rozwiązanie: T, F, F, F

Zadanie 9 [Autor: DCK, gr 1] Jak wiadomo z kolokwium, malutki Jaś od jakiegoś czasu każdego ranka w swoich dwóch butach odnajduje po nocy 0, 1 albo 2 cukierki, w taki sposób umieszczone, że w każdym bucie jest co najwyżej jeden cukierek. Jaś jest uzdolniony matematycznie i wobec tego jest przekonany, że nie odkrył jeszcze wszystkich sekretów skrzatów, które według niego podrzucają mu w nocy cukierki. Od 184 nocy liczy, ile cukierków łącznie danej nocy dostał i jego obserwacje są następujące: było 70 nocy, kiedy otrzymał dwa cukierki, 44 noce, kiedy otrzymał jeden cukierek i 70 nocy, kiedy w ogóle nie otrzymał cukierków. Jaś chciałby się dowiedzieć, jakie czynniki mogą mieć wpływ na to, że po niektórych nocach nie otrzymuje ani jednego cukierka. W tym celu zapisuje również następujące dane: subiektywną ocenę, czy był poprzedniego dnia grzeczny (*grzeczny*: 3 – bardzo, 2 – przeciętnie, 1 – zupełnie nie), liczbę godzin przespanych przez jego kota w badanym dniu (*kot*), aktualną fazę księżyca (*ksiezyc*: 1 – nów, 0 – pozostałe fazy) oraz liczbę gości w domu poprzedniego dnia (*goscie*). W oparciu o sporządzoną bazę, estymuje model logitowy, gdzie 1 – w danym dniu nie otrzymał cukierków, 0 – w danym dniu otrzymał co najmniej jeden cukierek; przyjęty próg odcięcia to $p^* = 0,50$. Jaś szacuje model na całości bazy (jeszcze nie dowiedział się o walidacji krzyżowej). Korzystając z wydruków zamieszczonych poniżej (oszacowania współczynników oraz macierz konfuzji), oceń prawdziwość zdań.

Coefficients:

	Estimate	Std. Error	z value	Pr(> z)
(Intercept)	1.059571	0.0807450	13.12	< 2e-16
kot	0.0169666	0.0047302	3.587	0.00033
ksiezyc1	-0.0011382	0.0019075	-0.597	0.55071
grzeczny3	-0.5777502	0.0445178	-12.79	< 2e-16
grzeczny2	-0.1816369	0.0332112	-5.469	4.5e-08
goscie	0.1313188	0.0246349	5.331	9.8e-08

	Y = 1	Y = 0
$\hat{Y} = 1$	42	14
$\hat{Y} = 0$	28	100

- Wyższa liczba godzin przespanych w ciągu dnia przez kota zwiększa prawdopodobieństwo braku cukierka, efekt ten jest istotny statystycznie na poziomie istotności $\alpha = 0,01$
- Model naiwny, prognozujący, że Jaś zawsze znajdzie cukierka, osiągałby na podanym zbiorze danych ($n = 184$) dokładność (ang. accuracy) równą 0,62 (z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku)
- 95% przedział ufności dla współczynnika przy zmiennej *ksiezyc1* zawiera zero
- False Positive Rate dla modelu Jasia przy przyjętym progu odcięcia wynosi 0,39 (z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku)

Rozwiązanie: T, T, T, F

Zadanie 9 [Autor: DCK, gr 2] Treść zadania jak w gr 1.

- Dla nocy, przed którymi Jaś subiektywnie ocenił, że był przeciętnie grzeczny prawdopodobieństwo braku cukierka jest o 18,16 punktów procentowych niższe (z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku) w porównaniu do nocy, przed którymi Jaś subiektywnie ocenił, że zupełnie nie był grzeczny.
- Model naiwny, prognozujący, że Jaś zawsze znajdzie cukierka, osiągałby na podanym zbiorze danych ($n = 184$) dokładność (accuracy), która byłaby niższa niż dokładność osiągnięta przez model Jasia przy przyjętym progu odcięcia.
- Jeśli Jaś chce jak najdokładniej prognozować brak cukierka, powinien optymalizować swój model pod kątem swoistości (ang. specificity)
- Precyzja (ang. precision) dla modelu Jasia przy przyjętym progu odcięcia wynosi 0,70 (z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku)

Rozwiązanie: F, T, F, F

Zadanie 10 [Autor: DCK, gr 1] Badacz wyestymował model regresji liniowej $y = \mathbb{X}\beta + \varepsilon$, uzyskując wektor oszacowań parametrów $\hat{\beta}$. Dla podanego modelu wszystkie założenia Klasycznego Modelu Regresji Liniowej były spełnione, w szczególności $\varepsilon \sim N(0, \sigma^2 I)$; w modelu uwzględniono wyraz wolny. Następnie badacz stworzył macierz $\mathbb{X}^* = \mathbb{X}\mathbb{A}$, gdzie $\mathbb{A}$ jest pewną macierzą nieosobliwą. W ostatnim kroku oszacował regresję y na $\mathbb{X}^*$, uzyskując z tego modelu wektor oszacowań parametrów $\hat{\gamma}$.

- $\hat{\gamma} = \mathbb{A}^{-1}\hat{\beta}$
- $\text{Var } \hat{\gamma} = \sigma^2 \mathbb{A}^{-1}(\mathbb{X}^T \mathbb{X})^{-1}(\mathbb{A}^{-1})^T$
- RSS z regresji y na $\mathbb{X}^*$ jest równe RSS z regresji y na $\mathbb{X}$
- R^2 w obu regresjach jest sobie równe

Rozwiązanie: T, T, T, T

Zadanie 10 [Autor: DCK, gr 2] Treść jak w grupie 1

- $\text{Var } \hat{\beta} = \sigma^2(\mathbb{X}^T \mathbb{X})^{-1}$
- TSS z regresji y na $\mathbb{X}^*$ zmalało w stosunku do TSS z regresji y na $\mathbb{X}$
- $\hat{\gamma} = \mathbb{A}^{-1}(\mathbb{X}^T \mathbb{X})^{-1} \mathbb{X}^T y$
- R^2 w regresji y na $\mathbb{X}^*$ jest niższe niż w regresji y na $\mathbb{X}$

Rozwiązanie: T, F, T, F

Zadanie 11 [Autor: BM, gr 1] Rozważmy problem regresji postaci

$$y = f(x) + \varepsilon.$$

Na danych treningowych $\mathcal{D}$ nauczony został model $\hat{f}$, jako $\hat{f} = \arg \min_{g \in \mathcal{F}} \sum_{i=1}^n (y_i - g(x_i))^2$ dla pewnej dopuszczalnej klasy funkcji $\mathcal{F}$. Oceń prawdziwość podanych zdań.

- Dla nowej obserwacji (x^*, y^*) zachodzi: jeśli $\mathbb{E}_{\mathcal{D}, y^*} [(y^* - \hat{f}(x^*))^2 | x^*] = \text{Var}(\varepsilon)$, to $\hat{f}$ jest nieobciążony
- Na danych treningowych dla prawdziwej funkcji f zachodzi

$$\sum_{i=1}^n (y_i - f(x_i))^2 \geq \sum_{i=1}^n (y_i - \hat{f}(x_i))^2$$

- Dla nowej obserwacji (x^*, y^*) zachodzi

$$(f(x^*) - y^*)^2 \leq (\hat{f}(x^*) - y^*)^2$$

- Jeśli $\hat{f}$ jest obliczony przy użyciu większej rodziny $\mathcal{F}$ niż inny model $\tilde{f}$, to dla nowej obserwacji (x^*, y^*) zachodzi

$$(\tilde{f}(x^*) - y^*)^2 \leq (\hat{f}(x^*) - y^*)^2$$

Rozwiązanie: F, T, F, F

Zadanie 11 [Autor: BM, gr 2] Treść jak w grupie 1

- Jeśli $\mathbb{E}(y - \hat{f}(x))^2 = \text{Var}(\varepsilon)$ to $\hat{f}$ osiąga najmniejszy możliwy MSE.
- Zawsze istnieje obserwacja x_i ze zbioru treningowego taka, że

$$(y_i - f(x_i))^2 \geq (y_i - \hat{f}(x_i))^2$$

- Dla nowej obserwacji x^* i odpowiadającej jej y^* zachodzi

$$(f(x^*) - y^*)^2 \geq (\hat{f}(x^*) - y^*)^2$$

- Jeśli $\hat{f}$ jest uzyskane w modelu bardziej elastycznym niż inny estymator $\tilde{f}$ to dla danych testowych zachodzi

$$\sum_{i=1}^n (\tilde{f}(x_i) - y_i)^2 \leq \sum_{i=1}^n (\hat{f}(x_i) - y_i)^2$$

Rozwiązanie: T, T, F, F

Zadanie 12 [Autor: BM, gr 1] Rozważmy problem wielokrotnego testowania. Niech $p_1, \dots, p_m$ będą p -wartościami kolejnych testów.

- Dla każdego testu o $p_i < \alpha$, z prawdopodobieństwem $\frac{1}{m}$ odrzucamy H_0 . Taka procedura kontroluje FWER na poziomie α .
- Jeśli procedura Benjaminiego – Hochberga odrzuca H_0 pewnego testu, to tak samo będzie w procedurze Bonferoniego.
- Jeśli wszystkie hipotezy zerowe są fałszywe, to procedury wielokrotnego testowania pogarszają ACC (dokładność).
- Procedury wielokrotnego testowania poprawiają moc testów.

Rozwiązanie: T, F, T, F

Zadanie 12 [Autor: BM, gr 2] Treść jak w grupie 1

- Jeśli wylosujemy do odrzucenia hipotezy zerowej testy z z prawdopodobieństwem $\frac{\alpha}{m}$, to będziemy kontrolować FWER na poziomie α .
- Jeśli procedura Bonferoniego odrzuca H_0 dla pewnego testu to tak samo będzie w procedurze Benjaminiego–Hochberga.
- Jeśli wszystkie hipotezy zerowe są prawdziwe to procedury wielokrotnego testowania poprawiają accuracy.
- Procedury wielokrotnego testowania pogarszają moc testów.

Rozwiązanie: T, T, T, T

Zadanie 13 [Autor: PP, gr 1] Rozważmy model logistyczny o zmiennej odpowiedzi $y \in \{-1, 1\}$, w którym $\mathbf{P}\{y = 1\} = (1 + \exp(-f))^{-1}$. Oceń poprawność wzorów na funkcję wiarygodności.

- $(1 + \exp(-2yf))^{-1}$
- $(1 + \exp(-yf/2))^{-1}$
- $\exp(yf)/(1 + \exp(f))$
- $(1 + \exp(-yf))^{-1}$

Rozwiązanie: F, F, F, T

Zadanie 13 [Autor: PP, gr 2] Rozważmy model logistyczny o zmiennej odpowiedzi $y \in \{-1, 1\}$, w którym $\mathbf{P}\{y = 1\} = (1 + \exp(-f))^{-1}$. Oceń poprawność wzorów na funkcję straty, czyli minus log-wiarygodność.

- $\log(1 + \exp(-yf/2))$
- $\log(1 + \exp(-2yf))$
- $\log(1 + \exp(-yf))$
- $yf - \log(1 + \exp(f))$

Rozwiązanie: F, F, T, F

Zadanie 14 [Autor: PP, gr 1] Rozważmy klasyfikację binarną o zmiennej odpowiedzi $y \in \{-1, 1\}$ oraz funkcji straty $\ell(y, f(x))$. Załóżmy, że przy znanym x minimalizujemy $\mathbf{E}_x \ell(y, f(x))$ ze względu na $f(x)$. Niech $p_+ = \mathbf{P}_x\{y = 1\}$ oraz $p_- = \mathbf{P}_x\{y = -1\}$. Oceń prawdziwość poniższych zdań.

- Dla $\ell(y, f(x)) = \exp(-yf(x))$ optymalna $f(x) = (p_+ - p_-)/2$
- Dla $\ell(y, f(x)) = (1 - yf(x))^2$ optymalna $f(x) = p_+ - p_-$
- Dla $\ell(y, f(x)) = \log(1 + \exp(-yf(x)))$ optymalna $f(x) = \log p_+ - \log p_-$
- Dla $\ell(y, f(x)) = (y - f(x))^2$ optymalna $f(x) = (p_+ - p_-)/2$

Rozwiązanie: F, T, T, F

Zadanie 14 [Autor: PP, gr 2] Rozważmy klasyfikację binarną o zmiennej odpowiedzi $y \in \{-1, 1\}$ oraz funkcji straty $\ell(y, f(x))$. Załóżmy, że przy znanym x minimalizujemy $\mathbf{E}_x \ell(y, f(x))$ ze względu na $f(x)$. Niech $p_+ = \mathbf{P}_x\{y = 1\}$ oraz $p_- = \mathbf{P}_x\{y = -1\}$. Oceń prawdziwość poniższych zdań.

- Dla $\ell(y, f(x)) = (1 - yf(x))^2$ optymalna $f(x) = \log p_+ - \log p_-$
- Dla $\ell(y, f(x)) = \log(1 + \exp(-yf(x)))$ optymalna $f(x) = (\log p_+ - \log p_-)/2$
- Dla $\ell(y, f(x)) = \exp(-yf(x))$ optymalna $f(x) = (\log p_+ - \log p_-)/2$
- Dla $\ell(y, f(x)) = (y - f(x))^2$ optymalna $f(x) = p_+ - p_-$

Rozwiązanie: F, F, T, T